

VETUS LATINA

DIE RESTE DER ALTLEATEINISCHEN BIBEL

NACH PETRUS SABATIER

NEU GESAMMELT UND HERAUSGEGEBEN

VON DER

ERZABTEI BEURON

2.

GENESIS

1951–1954

VERLAG HERDER FREIBURG

Die genauen Angaben siehe in der Einleitung

- ☞ griechischer Text; nach A. Rahlfs, Stuttgart 1935; Textzeugen nach Brooke/McLean; dazu:
911 Berliner Genesis ed. C. Schmidt 1927
961. 962 Chester Beatty Papyri ed. F. G. Kenyon 1934

- α' Aquila ✱ hexaplarischer Asteriscus
σ' Symmachus ✱ hexaplarischer Obelus
θ' Theodotion

- ☛ masoretischer Text; nach R. Kittel, Biblia Hebraica, 1937

Lateinische Textformen (Textzeugen siehe Sigelliste)

- L allgemeine Form der Vetus Latina
K alter Text von Karthago: CY, PS-CV
C mit K verwandte afrikanische Texte: AU Gn Ma, Gn im; teilweise PS-AU spe; etc.
E europäischer Text
S 100-102; oft 91-95; GR-I; PS-AU hyp, spe; FU
I 103, AM, RUF, HI, AU
A AU O hexaplarischer Text: HI q
M AM P QU: beeinflusst von Hexapla und H
X AP-V Jub, wenn mangels anderer Texte aufgeführt
H Hieronymi versio ex Hebraeo (Vulgata); nach H. Quentin, Rom 1926; Bezeichnung der Textzeugen nach Quentin

- × omittit (steht statt des ausgelassenen Wortes)
+ addit
- omittit
~ transponit
~ unmittelbar darüberstehender Texttyp (nicht Variante!)
...(-E)... wie oben (im Schema) der Texttyp E
2/4 2 von 4 Stellen
/ (am Anfang oder Ende der Belege) Anschließ an den vorhergehenden bzw. folgenden Vers
2/ schließt sich an Vers 2 an
3/ es folgt anschließend Vers 3

- Billen A. V. Billen, The Old Latin Texts of the Heptateuch, Cambridge 1927
PG Patrologiae Series Graeca ed. Migne
PL Patrologiae Series Latina ed. Migne
RB Revue Bénédictine
ThLL Thesaurus Linguae Latinae
Vercellone C. Vercellone, Variae lectiones Vulgatae Latinae Bibliorum editionis I, Rom 1860

83

Genesis

4,7-8

ἡμαρτας; ἡρὸν/αρον πρὸς σὲ ἡ ἀποστρεφὴ αὐτοῦ, καὶ σὺ ἄρξαις αὐτοῦ. 8 καὶ εἶπεν Καὶν πρὸς
E peccasti quiesce ad te conversio eius et tu dominaberis eius et tunc dixit Cain ad
H ribus peccatum aderit sed sub erit appetitus illius dixitque

Ἀβὲλ τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ ἀεὶ θωπεύων εἰς τὸ πεδίον. καὶ ἐγένετο ἐν τῷ εἶναι αὐτοὺς ἐν τῷ πεδίῳ καὶ ἀνέστη
E Abel fratrem suum eamus in campum et factum est cum essent ipsi in campo insurrexit
H " " " egrediamur foras cumque agro consurrexit

AM Lc | divides? EP-L 34 (Var) | desine? HI ep 100; CY-G | in AM Ca 2,24 apud AMst q 5,2 |
+ enim TE; AMst q 5,3; AU; BED + enim erit PROS + erit CLE-R; H | conversatio FIL (Var) reversio
PS-RUF revertitur crimen AM Ca 2,24; retorquetur improbitas tua AM Ca 2,24: q' id (= peccatum) converteretur ad
te & ap-Barh | tua TE; FIL; q' tuus(H) Ω* | sed ipse tui dominabitur? TE: q' 3,16 | princeps (es) AM Ca
~ eius dom. FIL: ~ αὐτοῦ ἀρξαις abdefijmmopaxd | eius TE (Var); FIL?; AMst; CLE-R; HI q; QU; PROS; IR
illius AM Ca; AU; BED; Petr. Com.; H ipsius FIL 1/4 ei PS-RUF
8 tunc TE: K | + autem (H) O: q' ante de ej | - Cain AN gen (Var) | - Abel AN gen; a: - αὐτὸν
mΦ | eamus TE; LUC; AM; PS-AM; CLE-R transeamus AN gen; HI > IS; EP-SC | factum est LUC;
AU: - & M XX AN gen; H; q' AU loc contigit CLE-R | cum LUC; CLE-R; H dum AU; AN gen | ipsi
LUC | campum CLE-R | - αὐτὸν abdei* joptw 213E Phil Clem-R Clr | insurrexit LUC; AU exsurr. AN

ras et non recte (recte autem non G; et recte non A, 3
m. 2) dividat, peccasti (- GKDV) 100, 3, 1 (215, 14)
peccasti, desine 147, 9, 4 (325, 17); Ez 5 (160B); peccasti,
quiesce Is 16 (563A); cur non respexit ad munera
Cain, qui recte quidem offerebat, sed non recte dividebat
cum fratre 18 (653C); peccasti, quiesce q (8, 24)
/ nonne si recte offeras, non recte aut. dividat... (-E)...
dom. eius... multo alius in hebraeo quam in LXX transla-
toribus sensus est: nonne si bene egeris, dimittetur
tibi, et si non bene egeris, ante fores peccatum tuum sede-
bit et ad te societas eius, sed tu magis dominare eius...
dimittetur tibi omne delictum tuum, sive ut Theodotion
ait acceptabile erit, id est munus tuum suscipiam ut susce-
pece fratris tui?... quod autem in LXX interpretibus fecit
errorem illud est quia peccatum, id est latat, in hebraeo
generis masculini est, in graeco feminini, et qui interpre-
tati sunt masculino illud, ut erat in hebraeo, genere tran-
sulerunt HIL col (64, 7); peccasti, quiesce my 1, 8, 2
(10, 8); nonne si recte offeras, recte autem (Fed.; tu A; ta-
men Eng.; cf. A. Feder Sitzungsberichte d. K. Akad. d.
Wiss. in Wien, phil.-hist. Klasse 169, 5 (1912) 116f) non
dividas, peccasti IR 3, 23, 4 (548); Cain quum accep-
isset consilium a deo, uti quiesceret in eo quod non
recte divisisset eam quae fratem erat communica-
tionem 4, 18, 3 (614); nonne... (-E)... quiesce 4, 18, 3
(615); quiesce... ad te... (-E)... dom. eius IS Gn 6, 2
(223B); si recte... (-E)... peccasti (< AU Fau) 6, 3
(223B); quiesce, sub te erit appetitus tuus et tu domina-
beris illius (q' H) PS-IS (PL 83, 1161B); si recte offeras
et recte non dividas, peccasti (< GR-M Jb 3, 23)
JUL-E ap AU Jul fm 6, 27 (1508); dicens eum bene obtu-
lisce, sed male divisisse LUC Ath 1, 2 (68, 4); iquare
non recte obtulisti? peccasti, quiesce et cetera MAX
h 95 (475A) - PS-AU s 100, 3 (1938); si autem recte offeras
... (-E)... peccasti (+ quiesce cod. Vatic. 1270; PS-AU)
PS-MAX s 25 (900C); recte offert, sed non recte dividit
MUT 22 (373/4); si recte... (-E)... dividas PAU-N
ep 24, 1 (202, 8); si recte diligas (diligis) et (- FPU) non
recte dividas, peccasti Petrus Comestor (PL 198,
1077B); nonne si recte offeras et recte non dividas...
(-E)... dom. illius (< HI q) Petrus Damiani (RB
31 [1914/9] 92); scriptum plane est: si recte offeras, recte

aut. non dividas, peccasti PROS voc 2, 13 (608A);
/ nonne... (-E)... ad te enim erit... (-E)... dom. eius
QU pro 1, 8 (738A); peccasti... (-E)... dom. eius
Remigius von Auxerre, Kommentar zu Prudentius (J. M.
Burnam, 1910, p. 67); hoc secundum LXX dictum est Cain;
peccasti, quiesce PS-RUF fi 36 (1143A); peccasti,
quiesce, ad te reversio eius, hoc est peccati, et tu domi-
naberis ei TE Jud 2 (257, 81); 5/ qui quod offerebat
non recte dividebat 5 (266, 9); nonne (Φ; quoniam
TPNF) si recte quidem offeras, non recte aut. dividas,
peccasti? quiesce, ad te enim conversio tua, sed (Ed.; tuas
et Φ; tua et N; eius et TPFR) ipse (Φ; ipsa Ed.; - TNP
P) tui dominabitur (Φ; tu dominaberis eius TPNF)
VIG-T Eut 3, 13 (118C); si recte... (-E)... peccasti
NB! Auch bei anderen Schriftstellern im Mittelalter nach
der altlateinischen Form zitiert, z. B. Abt Lietbert (PL 21,
906C)
8 AM Ca 2, 26 (400, 814); eamus in campum 8
PS-AM pae 4 (1064A); persuaserat ire secum in campum
pio fratri parricidalis impietas AN gen 23 (161);
et dixit Cain (- G) ad (+ Abel G) fr. s.: transeamus in
c.; et dum essent in campo, exsurrexit... (-E)... eum
(LFG) 38 (162); postea enim quam Cain occidit Abel
(F) Mt h 24 (759); Cain enim propter invidiam sacrifi-
cidi interfecit Abel fratrem suum AU loc 1, 13 (509,
15); et factum est dum essent in... (-E)... Abel et oec.
eum; locutio est; nam etsi non haberet 'et factum est',
posset integer sensus esse; et cum essent in campo
CHRY II, 1182 (1182D - Cas. 17b); nam et in (- Cas)
Cain (cain Cas) quando cogitabat interficere fratrem
suum CLE-R 4 (5, 15); et dixit... (-E)... et contigit
eum essent in campum, exsurrexit C. in fr. s. A. et oec.
eum CY-G cen 78 (880); occidit Cain 148 (887);
campum Abel 221 (893); occidit Abel hept
1, 153-155 (7); nec tamen his fractus fratem deducit ad ar-
va atque ubi densum deserto in gramine vidit elidit
geminis frendens pia guttura palmis! PS-CVR pa
6 (348); in quo mense eduxit Cain Abel iustum in cam-
pum (- po L) ut occideret eum EP-SC en 7 (93, 5);
qui propter invidiam et impietatem necavit fratrem 7
(93, 22); HI ep 36, 6, 1 (273, 17); Is 16 (577D); transeamus
in campum Mt 4 (173A); quem Cain frater eius occi-